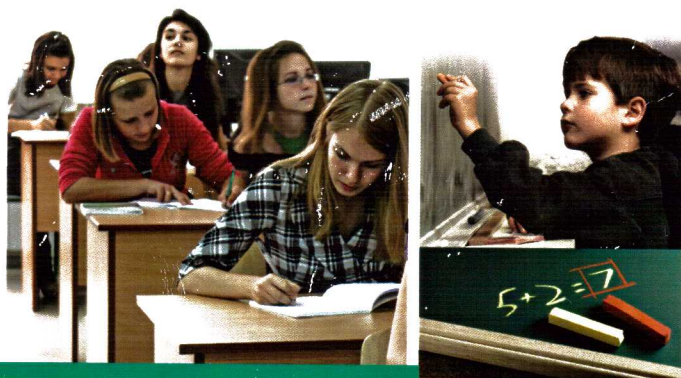

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Київський університет імені Бориса Грінченка
Педагогічний інститут

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ за кредитно-модульною системою організації навчального процесу

● Збірник навчальних програм

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО З МЕТОДИКОЮ НАВЧАННЯ

Розробник: *Нечипоренко К. П.*, викладач

ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Навчальний курс «Образотворче мистецтво з методикою навчання» містить 2,25 кредита, 2 змістові модулі, загальний обсяг — 81 год, із них 58 год — аудиторні заняття (лекції — 18 год, семінарські заняття — 24 год, індивідуальна робота — 12 год, модульний контроль — 4 год), 23 год відведено на самостійну роботу. Вид контролю — ПМК.

Метою курсу — підготовка майбутніх учителів початкової школи до здійснення художньо-естетичного виховання та всебічного й гармонійного розвитку учнів засобами образотворчого мистецтва та образотворчої діяльності.

Завданням курсу :

- створення умов для повноцінної реалізації та самореалізації потенційних професійних можливостей студента;
- оволодіння дидактико-методичними знаннями з навчальної дисципліни;
- засвоєння знань про мистецтво як одну з форм суспільної свідомості, історію виникнення й розвитку різних видів та жанрів образотворчого мистецтва, а також вміння застосовувати набуті знання у самостійній навчально-виховній роботі;
- опанування основних мистецтвознавчих понять та відповідної термінології, розуміння зв'язків образотворчого мистецтва з різними видами мистецтв, природним і культурним середовищем життєдіяльності людини;
- ознайомлення з можливостями інноваційних технологій у навчанні учнів образотворчому мистецтву;
- усвідомлення практичної значущості теоретичних знань для творчої педагогічної діяльності вчителя;

— дослідження вікових особливостей образотворчої діяльності молодших школярів;

— засвоєння практичних навичок діагностування рівня розвитку творчості молодших школярів;

— набуття досвіду виконання мистецького аналізу, здійснення добору творів образотворчого мистецтва для учнів молодшого шкільного віку, проведення аналізу дитячих художніх робіт;

— формування і розвиток у майбутніх учителів нестереотипного мислення, художнього смаку, педагогічних умінь та навичок, необхідних для якісної організації і творчого проведення уроків мистецького циклу, а також різноманітних позакласних заходів у самостійній педагогічній діяльності;

— розширення художньо-естетичного досвіду студентів, збагачення їх емоційно-почуттєвої сфери;

— формування готовності до творчої активності у професійній діяльності.

Предметом курсу є формування професійних компетентностей вчителя початкової школи.

Мистецтво — одна з форм суспільної свідомості; вид людської діяльності, що відображає дійсність у конкретно-чуттєвих образах відповідно до певних естетичних ідеалів.

Одним із видів мистецтв є образотворче мистецтво, до якого відносять живопис, графіку, скульптуру, архітектуру та декоративно-прикладне мистецтво.

З-поміж інших видів мистецтва образотворче є унікальним у вирішенні завдань як художнього, так і особистісного розвитку, громадського і духовного становлення підростаючого покоління.

Викладання курсу передбачає проведення лекційних, семінарських та практичних занять, організацію самостійної роботи студентів та контроль її ефективності.

На лекції виносяться теоретичні питання, що забезпечують цілісне розуміння основ образотворчого мистецтва.

Семінарські заняття узагальнюють, уточнюють, конкретизують, систематизують знання, здобуті на лекціях та у процесі самостійної роботи. Семінарські заняття передбачають оволодіння студентами практичними навичками методики образотворчого мистецтва, розвиток педагогічного мислення та професійної культури, формування умінь бачити прекрасне, аналізувати та створювати власні продукти творчої діяльності.

Самостійна робота студентів спрямована на поглиблене вивчення програмового матеріалу. Більшість завдань для самостійної роботи має пошуковий і творчий характер, завдяки чому у студентів формується спостережливість та виховується інтерес до образотворчого мистецтва.

Лекції та інші види занять обладнані наочними та електронними посібниками.

СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ

№ з/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Всього	Аудиторних	Лекцій	Семінарських занять	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Модульний контроль
Змістовий модуль I								
Сутність мистецтва. Характеристика видів образотворчого мистецтва								
1	Мистецтво як одна з форм суспільної свідомості	6	6	2	2	2		
2	Види і жанри образотворчого мистецтва	7	4	2	2		3	
3	Історичний розвиток образотворчого мистецтва	8	4		2	2	4	
4	Архітектура	4	4	2	2			
5	Скульптура	4	4	2	2			
6	Видатні діячі образотворчого мистецтва	13	6		2	2	7	2
Разом		42	28	8	12	6	14	2

№ з/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Всього	Аудиторних	Лекцій	Семінарських занять	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Модульний контроль
Змістовий модуль II								
Особливості образотворчої діяльності дітей								
1	Графіка	4	4	2	2			
2	Живопис	4	4	2	2			
3	Декоративно-прикладне мистецтво	4	4	2	2			
4	Психологічні основи творчості. Структура і природа творчих здібностей	7	4	2		2	3	
5	Вікові особливості образотворчої діяльності дітей	5	4		2		3	
6	Педагогічні основи навчання образотворчій діяльності дітей молодшого шкільного віку	7	4	2		2	3	
7	Організація навчання образотворчому мистецтву	2	2		2			
8	Естетичне виховання засобами образотворчого мистецтва	6	6		2	2		2
Разом		39	30	10	12	6	9	2
Разом за навчальним планом		81	58	18	24	12	23	4

ЗМІСТОВІ МОДУЛІ

Змістовий модуль I

Сутність мистецтва.

Характеристика видів образотворчого мистецтва

Лекція 1.1. Мистецтво як одна з форм суспільної свідомості — 2 год.

Мистецтво — одна з форм суспільної свідомості; вид людської діяльності, що відображає дійсність у конкретно-чуттєвих образах відповідно до певних естетичних ідеалів.

Функції мистецтва: виховна, естетична, пізнавально-освітня, стимулювальна, комунікативна, соціально-перетворювальна, прогностична, медична.

Традиційно види мистецтва поділяються за способом втілення художнього образу та за формою чуттєвого сприймання.

За способом втілення художнього образу розрізняють:

— просторові мистецтва — архітектура, скульптура, живопис, графіка, художня фотографія, декоративно-прикладне мистецтво та дизайн;

— часові мистецтва — радіо, музика, література;

— просторово-часові — кіномистецтво, театр, танець, циркове мистецтво.

За формою чуттєвого сприймання розрізняють:

— слухові — музика, радіо;

— зорові — архітектура, скульптура, живопис, графіка, художня фотографія;

— зорово-слухові — театр, кіно.

Основні поняття: мистецтво, культура, вид мистецтва, функції мистецтва.

Лекція 1.2. Види і жанри образотворчого мистецтва — 2 год.

Образотворче мистецтво — мистецтво пов'язане із зоровим сприйняттям, яке відображає навколишній світ у художніх образах на зображальній площині й у просторі.

Поняття «образотворчий» включає в себе 2 головних значення:

— саме зображення;

— процес створення на образотворчому матеріалі певних зображень художнього образу.

Художній образ — це форма художнього мислення у мистецтві. Твір мистецтва — результат художньої творчості.

Специфічними засобами творів образотворчого мистецтва (засобами художньої виразності) є: форма, лінія, ритм, колір, композиція.

Жанр в образотворчому мистецтві — це історично сформований, усталений різновид художніх творів, сюжети яких схожі за темою.

Жанри образотворчого мистецтва: міфологічний, релігійний, історичний, портрет, побутовий жанр, натюрморт, пейзаж, батальний жанр, анімалістичний.

Основні поняття: образотворче мистецтво, художній образ, види, жанри образотворчого мистецтва, твір мистецтва, засоби художньої виразності.

Лекція 1.3. Архітектура — 2 год.

Архітектура як вид мистецтва відрізняється від простого будівництва, яке має ужиткову мету і займає особливе місце у культурі народу.

Архітектура — це мистецтво проектування, спорудження та художнього оздоблення будов; будівельне мистецтво; характер, стиль будови.

Архітектура має свою мову й засоби художньої виразності: композицію, форму будівель та їх елементів, пропорції окремих частин і всієї будівлі в цілому, кольорове рішення.

Велика увага під час створення архітектурної композиції приділяється ритму — це чіткий розподіл окремих частин та деталей споруди. Розрізняють горизонтальний та вертикальний ритми.

Образ в архітектурі — це художнє відбиття змісту та призначення конкретної споруди.

Основні вимоги до архітектури: доцільність, міцність, краса, які тісно пов'язані між собою.

За утилітарним призначенням архітектура поділяється на типи: культові (церкви, храми, монастирі), громадські (театри, музеї тощо), житлові, промислові, меморіально-тріумфальні.

Основні поняття: архітектура, архітектурний образ, ритм, типи архітектури.

Лекція 1.4. Скульптура — 2 год.

Скульптура — 1. Вид образотворчого мистецтва, твори якого мають об'ємну або рельєфну форму і виконуються способом витісування, виливання, різьблення, ліплення тощо з твердих чи пластичних матеріалів (каменю, металу, дерева, глини). 2. Твір цього виду мистецтва (статуя, бюст, барельєф).

Види скульптури:

- кругла скульптура;
- рельєф: барельєф (низький рельєф), горельєф (високий рельєф), контррельєф (зображення заглиблюється в площину).

Типи скульптури: монументальна, станкова, декоративна, скульптури великих та дрібних форм.

Жанри скульптури: статуя, погруддя (бюст), анімалістичний.

Медальєрне мистецтво — мистецтво виготовлення відзнак або пам'ятних знаків з металу у формі кола, рідше у формі овала чи ромба з рельєфним зображенням та написом із датою.

Основні поняття: скульптура, види, типи, жанри скульптури, медальєрне мистецтво.

Змістовий модуль II

Особливості образотворчої діяльності дітей

Лекція 2.1. Графіка — 2 год.

Графіка — вид образотворчого мистецтва, основним зображальним засобом якого є малюнок, виконаний на папері, тканині тощо. олівцем, пером, пензлем, вуглиною або відтиснутий на папері зі спеціально підготовленої форми; твори цього мистецтва.

На відміну від живопису, основним образотворчим засобом графіки є однотонний малюнок — роль кольору залишається обмеженою. Засобами виразності графіки є:

- пляма — узагальнює площину й форми;
- крапка — уточнює і виділяє частини, створює світло-тіньові нюанси;
- лінія — основний зображувальний засіб;
- штрих — лінія, що виконана одним рухом руки.

У залежності від призначення розрізняють такі види графіки: станкова, прикладна (промислова), книжкова, плакат, комп'ютерна.

Гравюра — друковане відтворення рисунку, вирізаного або витравленого на дерев'яній дошці (ксилографія), лінолеумі (ліногравюра), металевій пластині (офорт), камені (літографія). Особливістю гравюри є можливість її тиражувати.

Основні поняття: графіка, пляма, крапка, штрих, лінія, види графіки, гравюра.

Лекція 2.2. Живопис — 2 год.

Живопис — вид образотворчого мистецтва, що зображує фарбами предмети і явища реальної дійсності. Головним засобом художньої виразності у живописі є колір.

Залежно від призначення живопис поділяють на кілька типів: монументальний, станковий, декоративний, театральний, мініатюра або мініатюрний живопис.

За тематикою живопис поділяють на жанри: побутовий, історичний, батальний, портрет, пейзаж, натюрморт, міфологічний, релігійний, анімалістичний.

Техніки виконання живопису: масло, гуаш, акварель, темпера, пастель.

Основні поняття: живопис, типи, жанри живопису, техніки живопису.

Лекція 2.3. Декоративно-прикладне мистецтво — 2 год.

Декоративне мистецтво — широка галузь мистецтва, яка художньо-естетично формує матеріальне середовище, створене людиною. До нього належать такі види: декоративно-прикладне, монументально-декоративне (пов'язане з архітектурою: декоративні розписи, сграфіто, вітражі, мозаїка, скульптура тощо), оформлювальне (художнє оформлення міст, сіл, демонстрацій, виставок, стендів, вітрин), театральнo-декоративне (оформлення театральних вистав).

Види декоративно-прикладного мистецтва: художнє деревообробництво, художня обробка каменю, художня обробка кістки й рогу, художня кераміка, художнє скло, художній метал, художня обробка шкіри, художнє плетіння, в'язання, художнє ткацтво, килимарство, вишивка, розпис, батік, писанкарство, фотофільмо-

друк, вибійка, випалювання, гравіювання, різьблення, карбування, художнє ковальство, скань, просічний метал, витинанки, мереживо, виготовлення виробів з бісеру, емалі, а також меблів, посуду, хатніх прикрас, іграшок, одягу, ювелірних виробів тощо.

Основні поняття: декоративне мистецтво, декоративно-прикладне, монументально-декоративне, театральне-декораційне мистецтва, види декоративно-прикладного мистецтва.

Лекція 2.4. Психологічні основи творчості. Структура і природа творчих здібностей — 2 год.

Здібності людини — продукт суспільного розвитку. Їх становлення передбачає засвоєння певних форм діяльності, що встановлені людством в процесі суспільно-історичного розвитку. Розвиток здібностей та обдарувань у значній мірі залежить від активної діяльності самих людей.

Під здібностями розуміють такі індивідуальні особливості особистості, які забезпечують легкість та високу якість оволодіння тією чи іншою діяльністю. Здібності — не вроджені якості, вони існують лише в процесі розвитку і не можуть розвиватись поза конкурентною діяльністю.

Провідною властивістю здібностей до образотворчого мистецтва є уява, без якої неможливе втілення задуму.

У структурі образотворчих здібностей їх опорними властивостями є висока природна зорова чуттєвість, що забезпечує повноту сприйняття; особлива умілість рук, яка допомагає швидше та краще оволодіти навичками.

У розвитку здібностей у будь-якій сфері велика роль належить нервовій діяльності. І. П. Павлов писав про 2 типи вищої нервової діяльності у людини, що визначають розвиток її здібностей: художній та мислительний (розумовий).

Пізнавальні процеси — сприйняття, пам'ять та мислення — провідні у творчих здібностях.

Основні поняття: творчі здібності, творчість, уява, зорова чуттєвість, вища нервова діяльність людини, пізнавальні процеси.

Лекція 2.5. Педагогічні основи навчання образотворчій діяльності дітей молодшого шкільного віку — 2 год.

Мета вчителя — пробудити у вихованців інтерес до мистецтва, навчити їх розуміти красиве в природі, мистецтві, вносити елементи творчості в будь-яку діяльність.

Всі без винятку діти можуть оволодіти образотворчою грамотою і при індивідуальному підході виявити себе хоча б в одному з видів образотворчого мистецтва.

Головні завдання навчання образотворчому мистецтву:

1. Формування у дітей художньо-естетичного ставлення до дійсності як здатності до неUTILІтарного, художнього пізнання світу та його образної оцінки.

2. Розвиток специфічних для художньо-творчого процесу універсальних якостей особистості як основи для розвитку її творчого потенціалу, художньо-творчої уяви, оригінального, нестереотипного асоціативно-творчого мислення, художньо-образних якостей зорового сприйняття, спостережливості, зорової пам'яті та ін.

Формування знань і уявлень про образотворче мистецтво, його історію та роль у житті людей, навичок розуміння мови різних видів образотворчого мистецтва, усвідомлення ролі художнього образу в мистецтві й розвитку навичок його сприйняття та емоційно-естетичної оцінки культури почуттів.

Формування потреб і здібностей до продуктивної художньої творчості, вміння створити виразний художній образ, оригінальну композицію мовою того чи іншого виду образотворчого мистецтва, оволодіння основами художньо-образної мови і виразальними можливостями художніх матеріалів та різних видів художніх технік, що допоможе набувати свободи вираження у творчості.

Розвиток сенсорних здібностей дітей, що більшою мірою сприятиме повноцінності художньо-естетичного сприймання та поліпшенню якісного боку практичної художньо-творчої діяльності.

Основні поняття: образотворча діяльність дітей молодшого шкільного віку.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I

Сутність мистецтва.

Характеристика видів образотворчого мистецтва

Семінарське заняття 1.1. Мистецтво як одна з форм суспільної свідомості — 2 год.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ

1. Поняття «мистецтво». Класифікація мистецтв.
2. Роль та місце мистецтва у житті людини.
3. Функції мистецтва у суспільстві.
4. Виховний потенціал мистецтва.
5. Загальна характеристика видів мистецтв.
6. Досвід виховання через мистецтво.

Семінарське заняття 1.2. Види і жанри образотворчого мистецтва — 2 год.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ

1. Образотворче мистецтво — специфічна форма відображення дійсності.
2. Поняття «художній образ».
3. Образні засоби мистецтва.
4. Засоби художньої виразності творів образотворчого мистецтва.
5. Характеристика видів образотворчого мистецтва.
6. Поняття «жанр» в образотворчому мистецтві. Жанри образотворчого мистецтва.

Семінарське заняття 1.3. Історичний розвиток образотворчого мистецтва — 2 год.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ

1. Мистецтво Стародавніх цивілізацій.
2. Розвиток видів образотворчого мистецтва в епоху Київської Русі.
3. Образотворче мистецтво XIV — поч. XVII століття.
4. Образотворче мистецтво XVII—XVIII століть.
5. Образотворче мистецтво XIX століття.
6. Образотворче мистецтво XX століття.

Семінарське заняття 1.4. Архітектура — 2 год.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ

1. Архітектура як вид образотворчого мистецтва. Засоби художньої виразності архітектури.
2. Поняття «архітектурний образ». Синтез архітектури з іншими видами мистецтва.
3. Стиль у мистецтві.
4. Основні вимоги до архітектури.
5. Типи архітектури.

Семінарське заняття 1.5. Скульптура — 2 год.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ

1. Скульптура як вид образотворчого мистецтва. Засоби художньої виразності скульптури.
2. Техніки скульптури.
3. Види скульптури.
4. Типи скульптури.

Семінарське заняття 1.6. Видатні діячі образотворчого мистецтва — 2 год.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ

1. Творчість відомих художників.
2. Архітектори зі світовим ім'ям.
3. Відомі скульптори.
4. Знамениті майстри декоративно-прикладного мистецтва.

Змістовий модуль II

Особливості образотворчої діяльності дітей

Семінарське заняття 2.1. Графіка — 2 год.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ

1. Графіка як вид образотворчого мистецтва.
2. Графічна мова рисунку.
3. Основні графічні матеріали.
4. Види графіки.
5. Графічні техніки.
6. Особлива мова гравюри.

Семінарське заняття 2.2. Живопис — 2 год.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ

1. Живопис як вид мистецтва. Універсальні можливості живопису в зображенні дійсності.
2. Типи живопису.
3. Жанри живопису.
4. Техніки живопису.

Семінарське заняття 2.3. Декоративно-прикладне мистецтво — 2 год.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ

1. Особливості декоративно-прикладного мистецтва.
2. Функції декоративно-прикладного мистецтва. Класифікація.
3. Характеристика найпоширеніших видів українського декоративно-прикладного мистецтва.

Семінарське заняття 2.4. Вікові особливості образотворчої діяльності учнів початкової школи — 2 год.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ

1. Вікові особливості художньо-творчого розвитку особистості.
2. Художня творчість як діяльність.
3. Творчість та креативність.
4. Роль пам'яті в образотворчій діяльності.
5. Творча уява та мислення.
6. Особливості сприймання творів мистецтва молодшими школярами.
7. Дитячий малюнок як творчість.

Семінарське заняття 2.5. Організація навчання образотворчому мистецтву — 2 год.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ

1. Види образотворчої діяльності та їх значення для всебічного розвитку молодших школярів.
2. Методи керівництва образотворчою діяльністю учнів початкової школи.

3. Форми організації навчання образотворчому мистецтву.
4. Розвиток художніх здібностей та творчості у дітей.
5. Традиційні та нетрадиційні техніки роботи на уроках образотворчого мистецтва.
6. Організація позакласної та позшкільної роботи з образотворчого мистецтва.

Семінарське заняття 2.6. Естетичне виховання засобами образотворчого мистецтва — 2 год.

ПЛАН ЗАНЯТТЯ

1. Естетичне виховання: його специфіка, методи та засоби.
2. Теоретичні основи естетичного виховання молодших школярів.
3. Естетичне виховання засобами образотворчого мистецтва.
4. Естетичне виховання засобами образотворчого мистецтва за кордоном.
5. Форми організації естетичного виховання учнів на уроках мистецького циклу.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль I

Сутність мистецтва.

Характеристика видів образотворчого мистецтва

Тема 2. Види і жанри образотворчого мистецтва — 3 год.

Добір репродукцій творів образотворчого мистецтва різних жанрів (міфологічний жанр, релігійний жанр, історичний жанр, портрет, побутовий жанр, натюрморт, пейзаж, батальний жанр, анімалістичний жанр).

Тема 3. Історичний розвиток образотворчого мистецтва — 4 год.

Знайти і записати визначення: бароко, класицизм, рококо, сентименталізм, романтизм, реалізм, натуралізм, модернізм, абстракціонізм, готичний стиль.

Добір репродукцій творів мистецтва на кожен із вище зазначених стилів.

Тема 4. Видатні діячі образотворчого мистецтва — 7 год.

Підготувати за вибором доповідь про одного із митців (художника, графіка, скульптора чи інших), до якої включити:

- біографію митця;
- характеристику кількох його робіт;
- репродукції з прикладами 5—6 творів його мистецтва;
- розробити презентацію своєї роботи за допомогою використання мультимедійного комплексу.

Змістовий модуль II

Особливості образотворчої діяльності дітей

Тема 5. Психологічні основи творчості. Структура і природа творчих здібностей — 3 год.

Дібрати тести, спрямовані на виявлення рівня розвитку творчих здібностей дитини.

Тема 6. Вікові особливості образотворчої діяльності молодших школярів — 3 год.

Опрацювати статтю «Дитячий малюнок як творчість» (Роме-нець В. А. Психологія творчості : навч. посіб. — 3-є вид. / В. А. Роме-нець. — К. : Либідь, 2004. — 288 с.)

Тема 7. Педагогічні основи навчання образотворчій діяльності учнів початкової школи — 3 год.

Скласти пам'ятку для вчителя — вихователя дитячої душі.

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА РЕФЕРАТИВНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

1. Роль та місце мистецтва в житті людини.
2. Видатні митці образотворчого мистецтва.
3. Основні техніки образотворчого мистецтва.
4. Основні жанри візуального мистецтва. Їх характерні ознаки.
5. Твір мистецтва як засіб комунікації, творчого самовираження.
6. Течії у мистецтві.

7. Живопис як вид образотворчого мистецтва.
8. Графіка як вид образотворчого мистецтва.
9. Техніки гравюри.
10. Скульптура як вид образотворчого мистецтва.
11. Архітектура як вид образотворчого мистецтва.
12. Декоративно-прикладне мистецтво України.
13. Види декоративно-прикладного мистецтва.
14. Особливості сприйняття творів мистецтва молодшими шко-
лярами.
15. Психологічні основи творчості.
16. Художня творчість як діяльність, процес і продукт.
17. Принципи і методи розвитку креативності.
18. Креативність як власна здібність людини до творчості.
19. Структура і природа творчих здібностей.
20. Роль пізнавальних процесів у розвитку художніх здібностей
дитини.
21. Дитячий малюнок як творчість.
22. Психологічні теорії творчості: екзистенціалістська, психо-
аналітична, теорія бісоціації.

ПИТАННЯ І ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Поняття «мистецтво», класифікація мистецтв.
2. Роль та місце мистецтва в житті людини.
3. Функції мистецтва у суспільстві.
4. Виховний потенціал мистецтва.
5. Загальна характеристика видів мистецтв.
6. Досвід виховання через мистецтво.
7. Образотворче мистецтво — специфічна форма відображення
дійсності.
8. Поняття «художній образ».
9. Образні засоби мистецтва.
10. Засоби художньої виразності творів образотворчого мистецтва.
11. Характеристика видів образотворчого мистецтва.
12. Поняття «жанр» в образотворчому мистецтві.
13. Мистецтво Стародавніх цивілізацій.
14. Розвиток видів образотворчого мистецтва в епоху Київ-
ської Русі.

15. Образотворче мистецтво XIV — поч. XVII століття.
16. Образотворче мистецтво XVII—XVIII століть.
17. Образотворче мистецтво XIX століття.
18. Образотворче мистецтво XX століття.
19. Архітектура як вид образотворчого мистецтва, засоби художньої виразності архітектури.
20. Поняття «архітектурний образ», синтез архітектури з іншими видами мистецтва.
21. Стил ь у мистецтві.
22. Основні вимоги до архітектури.
23. Типи архітектури.
24. Скульптура як вид образотворчого мистецтва, засоби художньої виразності скульптури.
25. Техніки скульптури.
26. Види скульптури.
27. Типи скульптури.
28. Творчість відомих художників.
29. Архітектори зі світовим ім'ям.
30. Відомі скульптори.
31. Відомі майстри декоративно-прикладного мистецтва.
32. Графіка як вид образотворчого мистецтва.
33. Графічна мова рисунку.
34. Основні графічні матеріали.
35. Види графіки.
36. Графічні техніки.
37. Особлива мова гравюри.
38. Живопис як вид мистецтва, універсальні можливості живопису в зображенні дійсності.
39. Типи живопису.
40. Жанри живопису.
41. Техніки живопису.
42. Особливості декоративно-прикладного мистецтва.
43. Функції декоративно-прикладного мистецтва, класифікація.
44. Характеристика найпоширеніших видів українського декоративно-прикладного мистецтва.
45. Вікові особливості художньо-творчого розвитку особистості.
46. Художня творчість як діяльність.
47. Творчість та креативність.
48. Роль пам'яті в образотворчій діяльності.

49. Творча уява та мислення.
50. Особливості сприймання творів мистецтва молодшими школярами.
51. Дитячий малюнок як творчість.
52. Види образотворчої діяльності та їх значення для всебічного розвитку молодших школярів.
53. Методи керівництва образотворчою діяльністю учнів початкової школи.
54. Форми організації навчання образотворчого мистецтва.
55. Розвиток художніх здібностей та творчості в учнів молодшого шкільного віку.
56. Традиційні та нетрадиційні техніки роботи на уроках образотворчого мистецтва.
57. Організація позакласної та позшкільної роботи з образотворчого мистецтва.
58. Естетичне виховання: його специфіка, методи та засоби.
59. Теоретичні основи естетичного виховання молодших школярів.
60. Естетичне виховання засобами образотворчого мистецтва.
61. Естетичне виховання засобами образотворчого мистецтва за кордоном.
62. Форми організації естетичного виховання учнів на уроках мистецького циклу.

РОЗРАХУНОК РЕЙТИНГОВИХ БАЛІВ ЗА ВИДАМИ ПОТОЧНОГО (МОДУЛЬНОГО) КОНТРОЛЮ

№ з/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1	Відвідування лекцій, семінарських занять	21
2	Семінарські заняття	120
3	Модульні контрольні роботи (1, 2)	50
4	Самостійна робота	59
5	Індивідуальна навчально-дослідницька робота	30
Підсумковий рейтинговий бал		270

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Алехин А. Д. Изобразительное искусство : Художник. Педагог. Школа. Кн. для учителя / А. Д. Алехин. — М. : Просвещение, 1984. — 160 с.
2. Антонович Е. А. Декоративно-прикладное искусство / Е. А. Антонович, Р. В. Захарчук-Чугай, М. Е. Станкевич. — Львів : Світ, 1993. — 272 с.
3. Бакушинский А. В. Художественное творчество и воспитание. Опыт исследования на материале пространственных искусств / А. В. Бакушинский. — М., 1992. — 187 с.
4. Білецький П. О. Мова образотворчих мистецтв / П. О. Білецький. — К. : Рад. школа, 1973. — 128 с.
5. Бучинский С. Л. Основы грамоты по изобразительному искусству : учебно-метод. пособ. / С. Л. Бучинский. — К. : Рад. школа, 1981. — 136 с.
6. Вельфлин Г. Основные понятия истории искусства / Г. Вельфлин. — СПб., 1994.
7. Выготский Л. С. Воображение и творчество в детском возрасте. Психологический очерк / Л. С. Выготский. — М., 1967. — 241 с.
8. Выготский Л. С. Психология искусства / Л. С. Выготский. — М., 1968. — 193 с.
9. Гнедич П. П. История искусств : Живопись. Скульптура / П. П. Гнедич. — М. : Эксмо, 2002. — 848 с.
10. Ермолаева-Томина Л. Д. Психология художественного творчества: уч. пособ. для вузов / Л. Д. Ермолаева-Томина. — 2-е изд. — М. : Академический Проект : Культура, 2005. — 304 с.
11. Естетика : підруч. / [Л. Т. Левчук, В. І. Панченко, О. І. Оніщенко і др.]; за заг. ред. Л. Т. Левчук. — [2-ге вид.]. — К. : Вища школа, 2005. — 431 с.
12. Калініченко О. В. Образотворче мистецтво : підруч. для 1 кл. загально-освіт. навч. закл. / О. В. Калініченко, В. В. Сергієнко. — К. : ВД «Освіта», 2012.
13. Кардашов В. М. Теорія і методика викладання образотворчого мистецтва : навч. посіб. [для студентів вищих навчальних закладів] / В. М. Кардашов. — К. : Видавничий Дім «Слово», 2007. — 296 с.
14. Кравич Д. П. Українське мистецтво : навч. посіб. : в 3 ч. / Д. П. Кравич, В. А. Овсійчук, С. О. Черепанова. — Львів : Світ, 2003. — 98 с.
15. Кудина Г. Н. Как развивать художественное восприятие у школьников / Г. Н. Кудина, А. А. Мелик-Пашаев, З. Н. Новлянская. — М., 1988. — 127 с.
16. Курбатова Н. Изобразительное искусство / Наталья Курбатова. — М. : АСТ, 2010. — 128 с.
17. Левчук Л. Г. Основы эстетики : навч. посіб. / Л. Г. Левчук, О. І. Оніщенко. — К. : Вища школа, 2000. — 271 с.
18. Навчальні програми для загальноосвітніх навч. закл. із навчанням українською мовою. 1—4 класи. — К. : ВД «Освіта», 2011. — 392 с.

19. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти» // Відомості Верховної Ради України. — 2011. — № 462 від 20 квіт. 2011 р. — 72 с.

20. Резніченко М. І. Образотворче мистецтво : підруч. для 1 кл. загально-освіт. навч. закл. / М. І. Резніченко, С. К. Трещ. — Тернопіль : «Навчальна книга — Богдан», 2012.

21. Роменець В. А. Психологія творчості : навч. посіб. / В. А. Роменець. — [3-є вид.]. — К. : Либідь, 2004. — 288 с.

22. Панченко В. Г. Мистецтво в контексті культури / В. Г. Панченко. — К., 1998. — 125 с.

23. Сингаевский В. Шедевры архитектуры, живописи, скульптуры / Вадим Сингаевский. — М. : Астрель, 2011. — 386 с.

24. Фронтизи К. История изобразительного искусства / Клод Фронтизи. — М. : БММ, 2005. — 516 с.

25. Шалаева Г. Вчимся малювати / Галина Шалаева. — К. : Країна мрій, 2008. — 224 с.

26. Шевченко Н. Т. Образотворче мистецтво : підруч. для 1 кл. загально-освіт. навч. закл. / Н. Т. Шевченко. — Тернопіль : «Підручники і посібники», 2012.

27. Шуази О. Мировая архитектура. История. Стили. Направления / Огюст Шуази. — М. : Эксмо, 2010. — 560 с.

Додаткова

1. Афанасьев В. А., Украинское советское изобразительное искусство / В. А. Афанасьев, Е. Д. Давыдова. — К. : Рад. школа, 1978. — 162 с.
2. Афанасьев В. А. Украинське радянське мистецтво 1960—1980-х років / В. А. Афанасьев. — К. : Мистецтво, 1984. — 224 с.
3. Беда Г. В. Живопись : учеб. [для студентов пед. ин-тов] / Г. В. Беда. — М. : Просвещение, 1986. — 192 с.
4. Білецький П. О. Українське мистецтво / П. О. Білецький. — К. : Мистецтво, 1998. — 182 с.
5. Волков Н. Н. Восприятие картины / Н. Н. Волков. — М. : Просвещение, 1968.
6. Горяева Н. А. Первые шаги в мире искусства: из опыта работы : [кн. для учителя] / Н. А. Горяева. — М. : Просвещение, 1991. — 159 с.
7. Заварова А. В. Русское искусство / А. В. Заварова, Д. М. Колесникова. — К. : Рад. школа, 1976. — 184 с.
8. Закин Р. На пути к творчеству / Р. Закин. — Л., 1971. — 75 с.
9. Зотов А. Русское искусство с древнейших времен до начала XX века / А. Зотов. — М. : Искусство, 1971. — 162 с.
10. Искусство и дети. Эстетическое воспитание за рубежом / Ред.-составитель В. П. Шестаков. — М., 1969. — 105 с.

11. Кабиш І. Ю. Розвиток художніх здібностей дітей молодшого віку: (з досвіду роботи) / І. Ю. Кабиш. — К. : Рад. школа, 1980. — 48 с.
12. Касіян В. І. Українська радянська графіка / В. І. Касіян, Ю. Я. Турченко. — К., 1957. — 114 с.
13. Кершенштейнер Г. Развитие художественного творчества ребенка / Г. Кершенштейнер ; пер. с немецкого и ред. С. А. Левина. — М., 1994. — 214 с.
14. Крутенко Н. Розповіді про кераміку / Н. Крутенко. — К. : Либідь, 2002. — 252 с.
15. Кузин В. С. Изобразительное искусство и методика его преподавания в начальных классах / В. С. Кузин. — М., 1984. — 341 с.
16. Персианова О. М. Сокровищница мирового искусства / О. М. Персианова. — Ленинград : Советский художник, 1982. — 152 с.
17. Рисунок. Живопись. Композиция : хрестоматия : учеб. пособ. [для студентов худож.-граф. фак. пединститутов] / Сост. Н. Н. Ростовцев и др. — М. : Просвещение, 1989. — 207 с.
18. Ростовцев Н. Н. История методов обучения рисованию : зарубежная школа рисунка / Н. Н. Ростовцев. — М., 1981. — 188 с.
19. Рубинштейн М. М. Эстетическое воспитание детей / М. М. Рубинштейн. — М., 1916. — 158 с.
20. Сакович І.В. Народні традиції в українській художній промисловості / І. В. Сакович. — К., 1975. — 174 с.
21. Свид С. П., Художні техніки / С.П. Свид, В.І. Проців. — К. : Радянська школа, 1977.
22. Тищенко О. Р. Історія декоративно-прикладного мистецтва України (XIII—XVIII ст.): навч. посіб. / О. Р. Тищенко. — К. : Либідь, 1992. — 192 с.
23. Турова В. В. Что такое гравюра? / В. В. Турова. — М. : Изобр. искусство, 1986. — 160 с.
24. Туберовская О. М. В гостях у картин / О. М. Туберовская. — Ленинград : Детская литература, 1964. — 159 с.
25. Українське мистецтво та архітектура кінця XIX — початку XX ст./ НАНУ. Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. — К. : Наук. думка, 2000. — 240 с.
26. Щербаков В. С. Изобразительное искусство. Обучение и творчество : Проблемы руководства изобразительным творчеством детей / В. С. Щербаков. — М., 1969. — 160 с.